

ความสำคัญของการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ย่อมเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบันว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศ อาทิเช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคน ทั้งนี้เพราะ "คน" เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยในการพัฒนาภาคส่วนต่าง ๆ ใ้บรรลุผลตามความมุ่งหมาย

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่กำลังพัฒนา และต้องยอมรับกับความจริงในข้อที่ว่า เรายังขาด "กำลังคน" (Manpower) ที่มีคุณภาพ อันจะเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศอีกเป็นจำนวนมาก "... จากผลการศึกษาเรื่องภาวะกำลังคนของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๖ ใ้พบว่า ความต้องการกำลังคนเร่งด่วนในประเทศไทย คือ กำลังคนระดับกลางและระดับสูง ซึ่งจะเป็กำลังสำคัญต่อโครงสร้างของเศรษฐกิจของประเทศ..."^๑ และอาจกล่าวได้ว่า กำลังคนในระดับกลางและระดับสูงนี้ จะมีบทบาทและความสำคัญโดยทางอ้อม ต่อระบบการปกครอง สังคม และวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วย ดังนั้น แนวโน้มในการปรับปรุงการศึกษาในปัจจุบัน จึงมุ่งมาสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา อันจะส่งผลไปถึงการปรับปรุงการศึกษาในระดับอื่น ๆ ด้วย เมื่อสามารถผลิตกำลังคนในระดับนี้ได้เพียงพอ

"... สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปีที่ที่จะรับนิสิตนักศึกษาใหม่ได้ประมาณ ๑๕ % ของผู้มีสิทธิ์สมัครสอบเท่านั้น อีก ๖๕ % ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาเพราะสถานที่เรียนมีจำกัดตามสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ... และ ... ประมาณ ๕๐ % ของนิสิตนักศึกษาสอบ

^๑ สมชัย วุฒิปรีชา, "ความต้องการเร่งด่วนทางการศึกษาของประเทศไทย" ศูนย์ศึกษา ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๕ (พฤษภาคม ๒๕๑๒), หน้า ๖.

ตกต่ำชั้น ทั้ง ๆ ที่ระบบการศึกษาของเรา มีการเลือกแก่นักเรียนหลายชั้นหลายเชิง กว่าที่จะได้รับพิจารณาให้ศึกษาในชั้นอุดม...”^๑

ในเมื่อประเทศมีความต้องการผู้สำเร็จการศึกษาในชั้นอุดมศึกษาอีกเป็นจำนวนมาก แต่รับผู้เรียนได้จำนวนจำกัดอยู่แล้ว การที่จะต้องสูญเสียไปเพราะการตกต่ำชั้นของผู้เรียนในจำนวนเอนอร์ เช่นคนที่สูง เช่นนี้ จึงเป็นการสูญเสียที่น่าเสียดาย และควรจะได้มีการพิจารณาในด้านประสิทธิภาพของการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ถ้าเราเชื่อว่า เราได้คัดเลือกผู้เรียนที่มีความสามารถเพียงพอเข้ามาศึกษา และเชื่อว่าได้บรรจุอาจารย์ที่มีความรู้มากพอ เข้ามาสอนแล้ว ปัญหาใหญ่อีกประการ หนึ่งที่เรควรจะให้ความสนใจก็คือ ปัญหาในด้านวิธีการสอน และการใช้อุปกรณ์เป็นสื่อในการสอนนั่นเอง ดังที่ Dean F. Mc Clusky^๒ ได้กล่าวไว้ว่า “ อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา มีคุณค่ามากต่อความสำเร็จในการสอนของทุกวิชา และทุกระดับการสอน ”

รัฐบาลได้พยายามที่จะเพิ่มปริมาณการรับนิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น โดยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นในส่วนภูมิภาค เพื่อกระจายการศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้ ออกไปจากส่วนกลาง จึงจะเห็นได้จากการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาคเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในภาคใต้ ในจำนวนมหาวิทยาลัยทั้งหลายนี้ ผู้เขียนมีความสนใจเป็นพิเศษ ต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ที่สดุดของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพในการสอนและการเรียนด้วยแนวความคิดและ เทคโนโลยีทางการศึกษาแบบใหม่ ๆ

^๑ ดร. วิจิตร ศรีสอาด, “ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทางการศึกษาของประเทศไทย ” ศูนย์ศึกษา ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๕, (พฤษภาคม ๒๕๑๒) หน้า ๑๓-๔.

^๒ Dean F. Mc Clusky, “ The Psychological Basis ” The Audio-Visual Reader, (IOWA : W.M.C. Brown Company, Dubuque, 1954), p. 11

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้เริ่มก่อกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และมีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งคือ "... ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นในภาคใต้ของประเทศไทย เป็นสถานการศึกษาและวิจัย เรียกว่า "มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์" มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัยส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง และทะนุบำรุงวัฒนธรรม ..."^๑ นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร. สดางค์ มงคลสุข ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญท่านหนึ่งในการร่วมทำเนื้องานก่อตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และปัจจุบันดำรงตำแหน่งอธิการบดีของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้เขียนประวัติของมหาวิทยาลัยไว้ในหนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงจุดมุ่งหมายนี้ไว้ในตอนหนึ่งว่า " มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (Prince of Songkla University) เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่ได้จัดตั้งขึ้นในภาคใต้ ตามนโยบายของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะทำการพัฒนาจังหวัดภาคใต้ ในพื้นที่ของชาวไทยในภาคนี้ได้รับประโยชน์จากการศึกษา อันเป็นสื่อสำหรั้นำความเจริญอย่างอื่น ๆ ต่อไป

จากการมีสถานการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยขึ้น จะทำให้เยาวชนในภาคนี้ ได้มีโอกาสเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่จำเป็นต้องเดินทางไปศึกษาที่กรุงเทพฯ นคร หรือไปที่ประเทศข้างเคียง เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ..."^๒

ถ้าจะพิจารณาดังสถานะการเงินของประเทศในปัจจุบันกันค่าใช้จ่ายสำหรับการตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ขึ้นมา โดยที่จะต้องรักษามาตรฐานให้ทัดเทียมกับของประเทศใกล้เคียงควบแล้ว อาจกล่าวได้ว่า เรายังไม่มีกำลังพอสำหรับโครงการที่ใหญ่ และต้องใช้เงินจำนวนมากเช่นนั้น แต่ถ้าวัดได้พิจารณาให้ลึกซึ้งถึงจุดประสงค์ของการจัดตั้ง อันจะเป็นประโยชน์ต่อ

^๑ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. ๒๕๑๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๔๕ ตอนที่ ๒๔, (๒๕๑๑).

^๒ ศาสตราจารย์ ดร. สดางค์ มงคลสุข, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์ไชนวัฒน์, ๒๕๑๑).

ประเทศ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแล้ว เราก็ต้องยอมรับว่า การตั้งมหาวิทยาลัยนี้ขึ้นมา เป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ในเมื่อเป็นความจำเป็นที่เราหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว สิ่งที่เราจะต้องทำก็คือ การเผชิญกับสภาพการณ์นั้น ๆ ซึ่งแม้จะขาดแคลนเพียงไร เราก็ต้องพยายามผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพดีที่สุด และมีปริมาณสูงที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นั้น แต่ความสำเร็จจะมีมากน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับ ความเสียสละ ความร่วมมือ ของหลายฝ่าย โดยใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างในการแก้ปัญหาเหล่านั้นร่วมกัน จากการศึกษาในแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จากโครงการมหาวิทยาลัย ทำให้มีความเกิดแนวความคิดขึ้นได้ว่า วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยลดความยุ่งเหยิง และจะช่วยลดการสูญเสียเวลาของการที่นักศึกษา สอบตกซ้ำชั้นและตกออกไบน้อยลง ก็คือการนำเอาเทคโนโลยีและอุปกรณ์การสอนทางโสตทัศนศึกษาใหม่ ๆ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instructions) เครื่องช่วยสอน (Teaching Machine) เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์วงจรปิด (Close - Circuit T.V.) วิดีโอ ภาพยนตร์ สไลด์ ซีดีรอม เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead Projectors) เครื่องฉายภาพทึบแสง (Opaque Projectors) ตลอดจนอุปกรณ์พื้นฐานทางโสตทัศนศึกษาอื่น ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งนอกจากจะช่วยแก้ปัญหาการสูญเสียเวลาต่าง ๆ โดยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้นแล้ว ยังจะช่วยเพิ่มปริมาณการผลิตบัณฑิตในแขนงวิชาต่าง ๆ ได้มากขึ้นอีกด้วย และเพื่อความประหยัด อันเนื่องมาจากความจำกัดของงบประมาณ มหาวิทยาลัยควรจะได้ จัดตั้งหน่วยงาน เพื่อการบริการอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาซึ่งทุกคณะวิชาใช้ร่วมกันได้ในรูปของศูนย์โสตทัศนศึกษา (Audio - Visual Center) ซึ่งนอกจากจะใช้สำหรับการบริการในด้านการเรียนการสอนแล้ว ยังอาจจะสามารถบริการ และเป็นประโยชน์แก่ชุมชนของท้องถิ่นที่ตั้งมหาวิทยาลัยและจังหวัดใกล้เคียง ในด้านต่าง ๆ ได้อีกด้วย

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้เขียนทำการวิจัยเรื่อง "โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์" ขึ้น ซึ่งจะเป็นก้าวแรกของการเดินไปสู่จุดหมาย คือความสำเร็จของการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้ในที่สุด

ความมุ่งหมายของกรรวิจัย

ความมุ่งหมายทั่วไป

๑. เพื่อศึกษาถึงความจำเป็น ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนความต้องการอุปกรณโสตทัศนศึกษาของกรรศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์เสนอเป็นตัวอย่างแก่กรรวิจัยของหน่วยงานระดับนี้ ในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ
๒. เพื่อให้ผลของกรรวิจัยนี้เป็นแนวทาง หรือเป็นข้อคิด สำหรับการจัดหน่วยงานโสตทัศนศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยและสถาบันทั่วไป
๓. เพื่อเป็นการ เสนอปัญหา และความต้องการอุปกรณโสตทัศนศึกษา ต่อผู้บริหารระดับสูง ได้พิจารณาเพื่อสนองความต้องการ และดำเนินการแก้ปัญหาเหล่านั้น
๔. เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษา ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และกว้างขวางยิ่งขึ้น
๕. เพื่อศึกษาถึงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

ความมุ่งหมายเฉพาะ

๑. เพื่อวางโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาให้แก่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งยังมีได้เริ่มดำเนินงานในด้านนี้มากอนเลย อันจะเป็นการวางรากฐานที่ดีและถูกต้องตั้งแต่ในระยะเริ่มแรก สำหรับการจัดดำเนินงานเป็นขั้น ๆ ตามความจำเป็นก่อน - หลัง จนถึงโครงการที่สมบูรณ์ในที่สุด
๒. เพื่อศึกษาถึงปัญหา และความต้องการอุปกรณโสตทัศนศึกษาในการใช้ประกอบการสอน ของอาจารย์บุคคลต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เป็นแนวทางในการจัดวางโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้
๓. เพื่อสำรวจอุปกรณโสตทัศนศึกษา ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีอยู่ว่ามีกี่ชนิด แต่ละชนิดมีจำนวนเท่าใด ตลอดจนสภาพของอุปกรณเหล่านั้น เพื่อนำมาเสนอประกอบการพิจารณาในการจัดหาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็น

๔. เพื่อนาวิธีการที่จะใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาเหล่านี้เป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และจัดเป็นบริการแก่ชุมชนเหล่านั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือ ตลอดจนความเข้าใจอันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชน

๕. เพื่อเสนอแนะโครงการสำหรับกรดำเนินงานด้านบริหาร และหน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษา ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะสำรวจเฉพาะ ปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็น ของอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในส่วนที่เกี่ยวกับงานโสตทัศนศึกษา เพื่อนำมา เป็นแนวทางสำหรับวางโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยจะไม่ทำการวิจัยรวมถึงปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นของนิสิต ทั้งนี้ ผู้เขียนมีโครงการที่จะทำการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับนิสิตด้วย ในระยะอีก ๓ ปีข้างหน้า คือ ในเมื่อได้เริ่มดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ไปบ้างแล้ว เพื่อให้บัณฑิตได้มีประสบการณ์บางพอสมควร และมีจำนวนประชากรมากพอที่จะดำเนินการวิจัย อันจะทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่คิดว่า จะทำการวิจัยในระยะนี้ ซึ่งมีนิสิตจำนวนน้อย และยังไม่มีความ ประสบการณ์มากพอเพียงพอ

คำจำกัดความ

คำว่า " ศูนย์โสตทัศนศึกษา " นี้ มีผู้ใช้ศัพท์บัญญัติต่างกันหลายอย่าง ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน จึงได้ประมวลคำที่ใช้กันอยู่ในหนังสือต่าง ๆ เท่าที่ค้นพบในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

ก. ศัพท์บัญญัติภาษาไทย

๑. ศูนย์วัสดุอุปกรณ์การศึกษา
๒. ศูนย์บริการทางการศึกษา
๓. ศูนย์สื่อการศึกษา
๔. ศูนย์สื่อสาร

๕. ศูนย์เทคโนโลยีทางการสอน
 ๖. ศูนย์วัสดุการเรียน
 ๗. ศูนย์สื่อกับทัศนศึกษา
 ๘. ศูนย์วัสดุการศึกษา
- ข. ศัพท์บัญญัติภาษาอังกฤษ
๑. Educational Materials Center
 ๒. Educational Communication Center
 ๓. Educational Service Center
 ๔. Educational Resource Center
 ๕. Educational Media Center
 ๖. Instructional Technology Center
 ๗. Instructional Media Center
 ๘. Learning Material Center
 ๙. Learning Resource Center.
 ๑๐. Media Center
 ๑๑. Audio - Visual Center

สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้เลือกใช้คำว่า " ศูนย์สื่อกับทัศนศึกษา " (Audio-Visual Center) เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า คำนี้ เป็นคำที่ใช้มานานแพร่หลาย ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นที่เข้าใจกันดีโดยทั่วไปอยู่แล้ว ส่วนความหมายของ " ศูนย์สื่อกับทัศนศึกษา " ได้มีผู้นิยามไว้มากมาย เช่น

Krentzman Sara Srygley * กล่าวว่า " ศูนย์สื่อกับทัศนศึกษาเป็นแหล่งให้บริการเป็นส่วนกลาง เกี่ยวกับวัสดุประกอบการสอน และสารนิเทศเกี่ยวกับวัสดุ และเครื่องมืออุปกรณ์ตลอดจนแหล่งทาง ๆ ที่มีวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน เพื่อช่วยในงาน

* Krentzman Sara Srygley, The Materials Center Bulletin No. 22 C. (State Department of Education, n.d.), p. 6

ค่านการเรียนการสอน "

Carol Purvis ^๑ กล่าวว่า " ศูนย์โสตทัศนศึกษา นอกจากจะเป็น ศูนย์ที่เก็บวัสดุและอุปกรณ์ทางการสอนแล้ว ยังเป็นหน่วยบริการในการประชุมอบรมและการ ปักปฏิบัติงานทางโสตทัศนศึกษา และเป็นหน่วยให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ข้อมูลทาง ๆ แก่ผู้ สอนและผู้เรียนด้วย "

Robert E. De Kieffer ^๒ กล่าวว่า " ศูนย์โสตทัศนศึกษา เป็นสำนัก งานใหญ่ของผู้ช่วยการและคณะผู้ดำเนินงาน เป็นแหล่งที่เก็บรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างมีระบบระเบียบ เพื่อบริการให้แก่อาจารย์ผู้สอน ทำการแจกจ่ายในชั้น ตรวจสอบ คุดูแล รักษา และซ่อมแซม จัดทำแคตตาล็อก ให้ความสะดวกแก่อาจารย์ที่จะทำการผลิต อุปกรณ์การสอนเอง ตลอดจนการยืมวัสดุในท้องถิ่น ให้ความสะดวกต่อคณะกรรมการ ใน การตรวจพิจารณาวัสดุอุปกรณ์ก่อนการสั่งซื้อ นอกจากนี้ ศูนย์โสตทัศนศึกษา ควรจะเป็นที่ ซึ่ง อาจารย์ ศึกษานิเทศ และผู้บริหารต่าง ๆ มาร่วมปรึกษานาหรือ และรับบริการจากศูนย์ ร่วมกัน "

ศาสตราจารย์ สัวเกา วรวงศ์ ^๓ กล่าวว่า " ศูนย์โสตทัศนศึกษา เป็นศูนย์ หรือหน่วยที่จัดและดำเนินงานเกี่ยวกับการให้บริการทางโสตทัศนศึกษาต่าง ๆ (Audio - Visual Service) แก่ผู้สอน และผู้เรียน เพื่อให้การสอนและการเรียนมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น "

^๑ Carol Purvis, " The Bibb County I-M-C ", Audio - Visual Instruction, (The Department of Audiovisual Instruction, WEA, September, 1969).

^๒ Robert E. De Kieffer, Audiovisual Instruction, (New York : The Center for Applied Research in Education, Inc., 1965).

^๓ ศาสตราจารย์ สัวเกา วรวงศ์, "คำบรรยายวิชา Principle and Practice of A.V. Service , (ปีการศึกษา ๒๕๑๑).

อาจารย์กิติมา ชาญนเคชะ * กล่าวว่า " ศูนย์โสตทัศนศึกษา คือหน่วยบริการอย่างหนึ่ง วัตถุประสงค์สำคัญเพื่อจัดหาประสบการณ์ เรียนที่คิดใหม่แก่ผู้เรียน โดยเป็นแหล่งกลางของวัสดุ เครื่องมือ และความคิดอ่าน (Idea) ในการสอน ทุกสิ่งในศูนย์นี้ ไม่ว่าจะเป็น บุคคล วัสดุ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในศูนย์นี้ จะต้องอุทิศให้เพื่อการปรับปรุงประสบการณ์ในการสอนในชั้น ศูนย์นี้ไม่ใช่เป็นแค่เพียงว่ามีสถานที่ วัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้เท่านั้นก็พอ แต่สถานที่นั้น จะต้องมีการออกแบบอย่างดี รอยคอม และให้คนหยุดได้ ในสถานที่นั้น จะต้องรวมไว้ซึ่งวัสดุ และเครื่องมือที่ได้รับการคัดเลือกไว้แล้วเป็นอย่างดี และดำเนินงานโดยบุคคลที่ตั้งใจจะให้โปรแกรมการศึกษาเป็นไปอย่างดีที่สุด นอกจากศูนย์โสตทัศนศึกษา จะเป็นที่รวมของ หนังสือ วัสดุ และเครื่องอุปกรณ์ทุกชนิดแล้ว ยังเป็นที่สำหรับวางแผนการดี ผลิต ทดลองใช้ และประเมินผลวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อีกด้วย "

จากความหมายที่นักการศึกษาทั้งหลายได้ให้ไว้นี้ อาจจะประมวลเข้าด้วยกันได้ว่า " ศูนย์โสตทัศนศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่สำคัญ คือการให้บริการทุกด้าน ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ทั้งแก่ผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (รวมทั้งการให้บริการแก่ชุมชนและสังคมในท้องถิ่นด้วย ถ้าสามารถทำได้) โดยมีคณะเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในด้านนี้ เป็นผู้ดำเนินงานรับผิดชอบโดยตรง "

* อาจารย์กิติมา ชาญนเคชะ, " การออกแบบและจัดห้องศูนย์โสตทัศนศึกษา ", วารสารอุปกรณ์การศึกษา ปีที่ ๒ เล่มที่ ๒ (พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๐๖), หน้า ๔๔๕.

การวิจัยที่เก็บของ

การศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวกับศูนย์โสตทัศนศึกษาโดยตรงนั้น มีน้อยมาก แต่การวิจัยทางโสตทัศนศึกษาเกือบทุกเรื่อง มักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานของศูนย์โสตทัศนศึกษาอย่างมากน้อย ทั้งนี้ จะได้เลือกเฉพาะผลของการวิจัยที่มีส่วนเก็บของที่สำคัญมากกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

Clarence H. Kurth * ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมโสตทัศนศึกษาของคณะกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในมิดเวสเทิร์น เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๑ โดยมีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในคณะกรรมการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อที่ว่า อาจารย์ในคณะดังกล่าวใช้อุปกรณ์อะไรมากที่สุด และมีความต้องการอุปกรณ์ชนิดใดเพิ่มเติมอีก พร้อมทั้งเพื่อหาลักษณะของโครงการโสตทัศนศึกษาที่เป็นที่ต้องการของคณะกรรมการศึกษา และสถาบันฝึกหัดครู โดยรวมถึงการใช้ และการประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า

๑. หน่วยงานโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย แยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก แต่ยังคงอยู่ภายใต้แผนกใหญ่ของมหาวิทยาลัย
๒. ศูนย์โสตทัศนศึกษาส่วนมาก ให้บริการทั้งในสถาบัน และชุมชนด้วย
๓. การเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เก็บรวมกันในที่แห่งเดียว แต่ยังมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการ
๔. เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา อยู่ในความดูแลของผู้ช่วยการศูนย์ มีบุคคลากรสามประเภท คือ นักโสตทัศนศึกษา ช่างเทคนิค และเสมียน นอกจากนี้ ยังมีนิสิตนักศึกษาช่วยทำงานในบางเวลาด้วย
๕. เงินรายได้อื่น ๆ มักจะได้จากการที่คนภายนอกมาเช่าภาพยนตร์และ

Clarence H. Kurth, " A Survey of Audio-Visual Programs in School of Education of Selected Midwestern Universities. " Thesis Abstract Series 1951-1952, No. 3 (Indiana: School of Education, Indiana University, 1952), pp. 73 - 9.

การเช่าเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย

๖. ศูนย์โสตทัศนศึกษา จะเก็บรักษาพวกเครื่องฉาย และฟิล์มภาพยนตร์ไว้เป็นจำนวนมาก แต่ละแห่ง จะมีผู้ช่วยฉายไว้บริการด้วย ถ้าเครื่องเสียหายเล็กน้อย จะซ่อมแซมเอง แต่ถ้าเสียหายมาก ก็ต้องส่งไปแกตามบริษัทใหญ่ ๆ

๗. เกี่ยวกับสถานที่ ศูนย์โสตทัศนศึกษาควรมีห้องฉายอย่างน้อย ๑ ห้อง

๘. ในด้านการอบรมโสตทัศนศึกษา เป็นที่ต้องการมาก แต่ยังไม่ค่อยมีอย่างเป็นทางการ มีบ้างก็เพื่อบริการแก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์เป็นบางครั้งเท่านั้น

๙. ทุกแห่งมีบริการเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการยืม การจอง และการแจกจ่าย

๑๐. อาจารย์เกือบทุกคน ใช้โสตทัศนอุปกรณ์อย่างน้อย ๑ อย่าง ในการสอน ส่วนอุปกรณ์เครื่องฉาย จำนวนผู้ใช้และไม่ใช้มีเท่า ๆ กัน อุปกรณ์ประเภทการฟังใส่นอกรับ การใส่นักจะใส่อุปกรณ์หลาย ๆ อย่าง ตามความต้องการ

Aziz Shellel Aziz ^๑ ได้ศึกษาโปรแกรมโสตทัศนศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในสาธารณรัฐอิรัก และการเริ่มต้นดำเนินงานโสตทัศนศึกษา ในมหาวิทยาลัยแบกแดด เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ได้สรุปว่า กระทรวงศึกษาธิการต้องการขยายงานด้านโสตทัศนศึกษาพื้นฐานให้ทั่วอิรัก โครงการที่ได้รับความสำเร็จ จะต้องมึเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ นิ่งงบประมาณเพียงพอที่จะสามารถหาวัสดุอุปกรณ์ได้ ตามความต้องการ มีเครื่องมือและเครื่องอ่านยวความสะกดก และมีกรวางแชนลวงหน้า เพื่อใหลมรรลุถึงวัตถุประสงค์

Cline M. Koon และ Allen W. Noble ^๒ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ

^๑ Aziz Shellel Aziz, "Conaideration for the Exoansion of A.V. Program in the Iraque Educational System." Disseration Abstracts, (Michigan University Micro Films, Inc., 1960.) pp.191-2.

^๒ Cline M. Koon and Allen W. Noble, National Visual Education Directory, (Washing: American Council on Education, 1936).

สาเหตุสำคัญที่ทำให้ในงานโสตทัศนศึกษาไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๖ จากสถาบันการศึกษา ๔๔๐๖ แห่ง ผลของการวิจัยพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. เนื่องจากการขาดเงินทุน
๒. ผู้สอนไม่ได้รับวัสดุอุปกรณ์ในทันทีตามที่ต้องการ
๓. ผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ และการผลิตอุปกรณ์เหล่านั้น
๔. ความล้มเหลวของการใช้อุปกรณ์การสอนในหลักสูตรการศึกษา
๕. การขาดความเข้าใจในคุณค่าของโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ
๖. การขาดข้อเสนอแนะที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งของโสตทัศนวัสดุที่ดี

ในด้านความต้องการบริการทางโสตทัศนศึกษา อาจสรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

๑. การวางแผนการจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ควรจะอยู่ในขนาดและคุณสมบัติที่เป็นรูปแบบเดียวกัน (เพื่อความสะดวกในการใช้เครื่องมือของครู ที่จะได้ไม่ต้องหัดใช้เครื่องมืออุปกรณ์ชนิดเดียวกันในหลาย ๆ แบบ)
๒. ต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญสาขากิจการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษากับบทเรียนต่าง ๆ
๓. ต้องการให้มีการวางแผนช่วยเหลือการใช้วัสดุต่าง ๆ กับหลักสูตร ให้สัมพันธ์กัน
๔. ต้องการให้มีการผลิตภาพยนตร์สำหรับการศึกษาโดยเฉพาะ
๕. ต้องการให้จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้น

จากการเปรียบเทียบการวิจัยของ Dean F. Mc Clusky^{*}, Wesley

^{*} Dean F. Mc Clusky, Administration of Audio-Visual Teaching Materials in Universities. (Los Angeles : Visual Instruction Committee, University of California, 1951).

C. Meierhenry^๑, New York State Association of Elementary School Principals^๒; และ Western Illinois State Teacher College^๓ ได้ให้โครงสร้างการบริหารของการบริการทางโสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยสรุปผลการวิเคราะห์จากการศึกษาและรายงานเกี่ยวกับโปรแกรมโสตทัศนศึกษา ในสถาบันฝึกหัดครูหลายฉบับ ได้ว่า วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทุกแห่งควรมี

๑. สถานที่ตั้งของศูนย์โสตทัศนศึกษา
๒. ผู้อำนวยกาที่ได้รับการศึกษาและฝึกฝนทางนี้มาโดยเฉพาะ ซึ่งจะใช้เวลาสำหรับการบริหารงาน และให้ค่าปรึกษาแนะนำได้
๓. ควรมีคณะบุคคลดำเนินงานอย่างพอเพียง สำหรับการสอนและบริการตามความต้องการของสถาบัน
๔. ควรมีปรัชญาสำหรับหน้าที่บริการทางโสตทัศนศึกษาให้แก่ทุกภาควิชาในสถาบัน

^๑ Wesley C. Meierhenry, Enriching the Curriculum Through Motion Pictures. (Lincoln, Nebraska: University of Nebraska Press, 1952).

^๒ New York State Association of Elementary School Principals, Audio - Visual Programs of New York State Teachers Colleges. (New York State Association of Elementary School Principals, December 1, 1950).

^๓ Western Illinois State Teachers College, The Functions of an Audio-Visual Department in a Teacher-Education Instruction Institution. Western Illinois State Teachers College Bulletin, Vol. XXVI, No. 4 Macomb, (Illinois : The College, 1946).

National Education Association * ได้ศึกษาถึงอุปสรรคที่สำคัญ
ที่ทำให้งานโสตทัศนศึกษาไม่พัฒนาไปเท่าที่ควร จากศึกษานิเทศน์ในเมืองต่าง ๆ ๑,๐๐๐
แห่ง เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๖ ผลที่ได้ก็คือ เนื่องมาจาก " การขาดผู้อำนวยความสะดวกทางโสต
ทัศนศึกษาที่ได้รับการศึกษาและฝึกฝนมาโดยเฉพาะ " และอีกประการหนึ่งก็คือ " การ
ขาดศูนย์โสตทัศนศึกษาที่เป็นส่วนกลาง "

Sofia Lozano Prudenciado ^๒ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการ
โปรแกรมโสตทัศนศึกษาสำหรับวิทยาลัยฟิลิปปินส์ ในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ โดยมีวัตถุประสงค์
คือ เพื่อเสนอแนะการจัดโครงการโสตทัศนศึกษาที่ดี ที่สามารถจะจัดให้มีขึ้นได้ โดย
พิจารณาถึงพื้นฐานของแหล่งอุปกรณ์ และความต้องการของวิทยาลัยในฟิลิปปินส์ ผลของ
การวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. แม้ว่าจะมีอาจารย์บางคนเห็นความสำคัญของโสตทัศนศึกษา แต่ก็มี
อาจารย์อีกไม่น้อย ที่ไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญเลย
๒. หน่วยโสตทัศนศึกษา เป็นหน่วยหนึ่งต่างหาก แยกอยู่ภายใต้แผนกวิชาการ
๓. ค่าใช้จ่ายเงิน ยังมีงบประมาณไม่แน่นอน และไม่เพียงพอ
๔. การบริหารโครงการ ยังไม่มีการจัดระเบียบที่ดีพอ ยังไม่มีทุกแผนก
ครบถ้วน และทำงานเต็มที่ เช่น ขาดคนแผนกผลิต ยังไม่มีการเลือกที่ดีพอ การเก็บรักษา
การหมุนเวียนยังไม่ดี ขาดการประเมินผลและการวิจัย เป็นต้น

* National Education Association, Research Division.

" Audio-Visual Education in City School Systems. " Research Bulletin 24:4 ; December. (1946).

^๒ Sofia Lozano Prudenciado, " A Proposed audio-Visual Program for the Phillippine Normal College. " Thesis Abstract Series 1955 - 1956, No. 7 (Indiana : Indiana University, 1956). pp.239-44.

๕. การให้ความรู้ทางโสตทัศนศึกษา มีบ้างก่อนเข้าประจำการ แต่ระหว่างประจำการยังไม่มี

๖. วิทยาลัยเหล่านี้ มีความต้องการที่จะมีศูนย์โสตทัศนศึกษาที่มีงบประมาณพอเพียง มีเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีวัสดุอุปกรณ์พร้อม มีบุคลากรเพียงพอ และมีการให้ความรู้ทางโสตทัศนศึกษาแก่ครูมากขึ้นด้วย

Charles F. Schuller, Henry J. Skelly และ Donald Scott * ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสถานะและความต้องการทางโสตทัศนศึกษาในรัฐฮาวาย เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๐ โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการทางโสตทัศนศึกษาของระบบการศึกษาของฮาวาย และเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จากผลของการวิจัย ผู้ทำการวิจัยได้เสนอแนะไว้ดังนี้

๑. ควรจัดให้มีผู้อำนวยการทางโสตทัศนศึกษาของรัฐ
๒. ควรตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาตามท้องถิ่น หรือ ตำบลต่าง ๆ เพื่อให้บริการทางโสตทัศนศึกษาแก่สถานศึกษาต่าง ๆ
๓. ควรปรับปรุงใหม่เครื่องอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการควบคุมแสงในห้องเรียนได้
๔. ควรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชนใหม่ ๆ โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญทางโสตทัศนศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาวายมาเป็นวิทยากร
๕. ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนงานโสตทัศนศึกษาให้มากขึ้น
๖. ควรพัฒนาโครงการโทรทัศน์การศึกษาให้มากขึ้นทั่วทั้งรัฐ

001625

* Charles F. Schuller, Henry J. Skelly and Donald Scott, " Survey of Audio - Visual Education in Hawaii, Its Status and Needs. " A.V. Communication Review. Vol.12, No.1, (Spring, 1964). pp. 125 - 6.

Oseas A. Dol Rosariv * ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหน่วยงาน และหน้าที่ของหน่วยงานโสตทัศนศึกษา เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๖ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา หลักการของโปรแกรมโสตทัศนศึกษา วิเคราะห์การเสนอโปรแกรมโสตทัศนศึกษาใน ฟิลิปปินส์ และส่งเสริมโปรแกรมโสตทัศนศึกษาสำหรับโรงเรียนของรัฐ และวิทยาลัยใน ฟิลิปปินส์ โดยอาศัยหลักการต่าง ๆ จากผลของการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงาน โสตทัศนศึกษา ส่วนมาก เป็นแบบวิเทศสามระดับ คือ ระดับชาติ ระดับเมือง และ ระดับท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับของสหรัฐอเมริกา คือ ระดับชาติมีศูนย์โสตทัศนศึกษา ระดับเมือง และระดับท้องถิ่น มีหน่วยโสตทัศนศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์โสตทัศนศึกษา มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนก ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา หรือสภา เพื่อช่วยผู้อำนวยการโสตทัศนศึกษา ในการส่งเสริมและพัฒนาโปรแกรมโสต ทัศนศึกษาให้กว้างขวางออกไป และหน้าที่ของโปรแกรมโสตทัศนศึกษา คือ มีการฝึกฝน และวิจัยค้นคว้า บริการวัสดุ การผลิต การติดต่อกับประชาชน

National Education Association ได้ใช้แบบสอบถามสำรวจ ความสามารถด้านการศึกษาต่าง ๆ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๑ - ๑๙๕๔ ได้สรุปผลการสำรวจถึง หน้าที่ของการดำเนินงานโสตทัศนศึกษาไว้ดังนี้ ^๒

๑. ให้เปล่าและให้ยืมวัสดุที่ผู้สอนต้องการ
๒. ให้คำปรึกษาแก่ผู้สอนในการใช้วัสดุโสตทัศนศึกษาในห้องเรียน

* Oseas A. Dol Rosariv, "A Proposed Audio-Visual Program for School and Colleges in the Philippines." Indiana University, The Thesis Abstract Series. (Indiana : School of Education, Indiana University, 1957.).

^๒ Carlton W.H. Erickson, Administering Audio-Visual Services. (New York : Macmillan, 1959), pp. 13 - 4.

๓. จัดเก็บรายการวัสดุที่มีอยู่และที่จะมีเพิ่มเติม
๔. เลือกและจัดซื้อวัสดุโสตทัศนศึกษา
๕. ให้เจ้าหน้าที่พร้อมทั้งเครื่องมือโสตทัศนสถานศึกษา
๖. เก็บเครื่องมือและวัสดุและดูแลซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดี
๗. จัดทำรายการและ เก็บวัสดุโสตทัศนศึกษา
๘. จัดพิมพ์วีววัสดุโสตทัศนศึกษา
๙. ช่วยเหลือคณะกรรมการหลักสูตร เพื่อการใช้วัสดุโสตทัศนศึกษาที่

เหมาะสมในการสอน

๑๐. ให้บริการค่านขนส่งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาตามสถานศึกษาต่าง ๆ
๑๑. จัดหาเจ้าหน้าที่และ เครื่องมือโสตทัศนศึกษาสำหรับให้บริการแก่ชุมชน
๑๒. ช่วยอาจารย์ในการสาธิตการใช้ เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาในโรง

ฝึกงาน

๑๓. ช่วยเหลืออาจารย์และนักศึกษาในการผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษาอย่างง่าย ๆ

เพื่อใช้ในการสอน

๑๔. ถ่ายภาพกิจกรรมที่สำคัญของสถานศึกษา
๑๕. ช่วยเหลืออาจารย์ในการจัดวางโครงการ เพื่อศึกษานอกสถานที่
๑๖. ผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษาสำหรับใช้ในห้องเรียน
๑๗. ช่วยในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เพื่อออกรายการทางสถานี

วิทยุ เอกชน

๑๘. ช่วยในรายการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อออกรายการทางสถานีโทรทัศน์

ของ เอกชน

๑๙. ดำเนินการสถานีวิทยุกระจายเสียงของสถาบันการศึกษา
๒๐. ดำเนินการสถานีโทรทัศน์ของสถาบันการศึกษา
๒๑. ช่วยเหลือในการวางแผน และกำหนดรายละเอียดของอาคารที่เกี่ยวข้องกับ เครื่องมือโสตทัศนศึกษา

๒๒. ทำการวิจัย

๒๓. ทำงานร่วมกับงานทางโสตทัศนศึกษาของชุมชน

Oregon Audio-Visual Association ได้ทำการวิจัยเพื่อกำหนดหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์โสตทัศนศึกษา ได้แบ่งงานออกเป็น ๔ ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านควบคุมปรึกษา ด้านแนะนำ และด้านเทคนิค มีรายการดังต่อไปนี้ *

๑. ด้านบริหาร

- ๑.๑ จัดบริหารงานและรักษาศูนย์โสตทัศนศึกษา เพื่อบริการแก่คณะต่าง ๆ
- ๑.๒ แนะนำและอบรมการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา แก่คณะอาจารย์ คณะต่าง ๆ
- ๑.๓ ให้ความร่วมมือแก่ประสานงานทั้งหลาย
- ๑.๔ จัดทำรายการเครื่องมือและวัสดุที่จำเป็น ตลอดจนราคา และความต้องการในการใช้
- ๑.๕ ดำเนินการเลือกและซื้อวัสดุใหม่ โดยความร่วมมือจากฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๖ เลือกและซื้อเครื่องมือใหม่ โดยปรึกษาคณะช่วยทางเทคนิค
- ๑.๗ ดำเนินงานด้านบริหารและบริการให้มีประสิทธิภาพ
- ๑.๘ สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับชุมชน เพื่อให้เข้าใจและสนับสนุนโปรแกรมทางโสตทัศนศึกษา
- ๑.๙ รายงานไปยังสภามันการศึกษาต่าง ๆ เกี่ยวกับโปรแกรมทางโสตทัศนศึกษา

๒. ด้านควบคุมปรึกษา

- ๒.๑ แนะนำผู้ทำหน้าที่ประสานงาน ในการดำเนินงานโสตทัศนศึกษา ความสถานศึกษาต่าง ๆ

* Ibid., pp. 14-6.

๒.๒ วางโครงการและดำเนินงานเพื่ออบรมครูประจำการโดยจัดให้มี

๒.๒.๑ การประชุมปรึกษาหารือ

๒.๒.๒ การพบปะสังสรรค์ในคณะผู้ดำเนินงาน

๒.๒.๓ จัดให้มีระยะแห่งการฝึกและการเรียนที่ไม่มีหน่วยกิต

๒.๒.๔ ขยายการอบรมให้มีความเป็นหน่วยกิต

๒.๒.๕ จัดหาวิธีวิธีการทดสอบการดู และการฟัง วัสดุ เครื่องมือต่าง ๆ

๒.๒.๖ การเยี่ยมเยียนตามสถานศึกษาต่าง ๆ

๒.๓ ให้คำปรึกษาอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือและวัสดุโสต

ทัศนศึกษาในการสอน

๒.๔ เยี่ยมและสังเกตการสอนในห้องเรียน เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ

และวัสดุโสตทัศนศึกษา

๒.๕ ออกหนังสือเพื่อขอเสนอเทศเกี่ยวกับเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

๒.๖ ทำหนังสือคู่มือเพื่อขอเสนอเทศเกี่ยวกับแหล่งอุปกรณ์ของชุมชน เพื่อ

การศึกษานอกสถานที่

๒.๗ ฝึกอบรมอาจารย์ผู้สอน ในการผลิตเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

๓. ด้านให้คำแนะนำ

๓.๑ ปรึกษานายกผู้บริหาร เพื่อวางผังอาคารใหม่ และปรับปรุง
อาคารเก่า

๓.๒ ช่วยเหลือในการจัดวางหลักสูตร

๓.๓ ให้คำแนะนำแก่ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางหลักสูตร ในการเลือก
เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาสำหรับใช้ในการสอน และงานด้านอื่นของสถาบันการศึกษา

๔. ด้านเทคนิค

๔.๑ ทำเนิการและบำรุงรักษาห้องสมุดโสตทัศนศึกษา ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ
ต่อไปนี้

หนังสือ

แผ่นเสียง

ภาพนิ่ง

ภาพยนตร์

ฟิล์มสกริป

สไลด์

วัสดุเพื่อจัดนิทรรศการ

๔.๒ ขอมและบำรุงรักษาเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา

๔.๓ ผลิตหรือควบคุมเพื่อการผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษา ดังต่อไปนี้

สไลด์

วัสดุเพื่อจัดนิทรรศการ

การบันทึกเสียง

การถ่ายภาพ

การผลิตภาพยนตร์

รายการวิทยุกระจายเสียง

๔.๔ ปักอบรมนักศึกษาในการใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษา

Carlton W.H. Erickson ได้กล่าวถึงการสรุปผลรายงานของ Ford L. Lember ในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในมิชิแกน ๑๔ แห่ง เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๓ ถึงความต้องการการดำเนินงานโสตทัศนศึกษาว่า การดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษานั้น เกิดจากความต้องการในการที่จะมีศูนย์กลางการรับ บิดชอบ นอกจากนั้น การดำเนินงานโสตทัศนศึกษายังมีความต้องการในด้าน ระเบียบแบบแผน นโยบายในการดำเนินงาน และผู้นำ การที่จะให้มีความรับผิดชอบเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องมียุ่ำนวบการ หรือผู้ประสานงาน ซึ่งมีความสามารถในด้านผู้นำและการบริหาร

อาจารย์กิติมา ชลาชนเคชะ * ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบอาคาร
สถานศึกษาเพื่อการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ

๑. เพื่อพิจารณาถึงวิธีแก้ไขเพิ่มเติมอาคารที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมต่อการ
ใช้โสตทัศนวัสดุ และเครื่องมือ ในที่สุด

๒. เพื่อวางหลักการและลองออกแบบอาคารสถานศึกษาที่มีลักษณะสมบูรณ์
เพื่อการนี้ เพื่อเป็นตัวอย่างในการสร้างสถานศึกษาต่อไปในภายหน้า

ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

๑. สถานศึกษาต่าง ๆ มีความต้องการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน และได้
มีการใช้อยู่บ้างแล้ว อุปกรณ์การสอนที่มีเป็นส่วนมากคือ แผนที่ ลูกโลก หุ่นจำลอง วัสดุ
กราฟฟิก สไลด์ เครื่องขยายเสียง เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ และเครื่องเล่นจานเสียง

๒. ปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน ได้แก่

๒.๑ ผู้สอนไม่มีเวลาผลิตอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้

๒.๒ อุปกรณ์การสอนมีราคาแพงเกินไป และหายาก

๒.๓ ห้องต่าง ๆ ในอาคารเรียนไม่อำนวยความสะดวกให้ในการ

ใช้อุปกรณ์

๒.๔ ไม่มีงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์

๒.๕ การใช้อุปกรณ์การสอนทำให้เสียเวลาในการใช้

๓. ห้องเรียนต่าง ๆ ส่วนมากยังขาดลักษณะที่เหมาะสม รวมทั้งครุภัณฑ์
และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

* อาจารย์กิติมา ชลาชนเคชะ, การศึกษาถึงการออกแบบอาคารโรงเรียน
เพื่อการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ วิทยานิพนธ์, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, มัธยมศึกษาวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๐๗)

ชำนานู หรือวิจิตร ? ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้
อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะ
วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาช่วยการสอนในวิทยาลัยพล
ศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทาง หรือข้อคิดสำหรับการจัดหน่วยโสตทัศนศึกษาของ
วิทยาลัยพลศึกษาและสถาบันอื่น ๆ เพื่อเสนอปัญหาให้แก่ผู้บริหารงานระดับสูง ผู้บริหาร
หน่วยโสตทัศนศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโสตทัศนศึกษา ผลของ
การวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. อาคารเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย
๒. ยังไม่มีการแบ่งแบกการเก็บวัสดุอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษาจากวัสดุ

อุปกรณ์อื่น

๓. อุปกรณ์มีไม่เพียงพอ และบางอย่างชำรุด .
๔. ระเบียบในการขืมยังไม่เหมาะสม
๕. มีอาจารย์ในวิทยาลัยที่เคยขืมอุปกรณ์เพื่อใช้ประกอบการสอนร้อยละ

๗๕ เท่านั้น

๖. เหตุผลในการใช้อุปกรณ์คือ คิดว่าจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียน

การสอน

๗. เหตุผลที่ไม่ใช้เพราะ ไม่มีอุปกรณ์เหมาะสมกับบทเรียน และบริการยังไม่ดีพอ

ไม่ดีพอ

๘. อาจารย์ส่วนมากมีความรู้ทางโสตทัศนศึกษาในระดับปานกลาง
๙. มีความต้องการให้มีวุฒิทางโสตทัศนศึกษา เป็นบุคลากรดำเนินงานโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัย

ชำนานู หรือวิจิตร, การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาช่วยการสอนในวิทยาลัยพลศึกษา วิทยานิพนธ์, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ปีการศึกษา ๒๕๑๐)

ธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์^๑ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

๑. เพื่อเป็นการยืนยันถึงความจำเป็นที่จะจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ๒. เพื่อเสนอแนะโครงการสำหรับการดำเนินงานด้านบริหารและหน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษาตามความต้องการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ๓. เพื่อเสนอแนะแผนผังของอาคารหรือสถานที่ และพร้อมกับขนาดพื้นที่ ครุภัณฑ์ เครื่องมือโสตทัศนศึกษา ตามโครงการนี้
- ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้
๑. มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีเครื่องมือที่ใช้ในการสอนและเครื่องมือที่ใช้เพื่อผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษาอยู่บ้างแล้ว
 ๒. อุปกรณ์ประเภทหุ่นจำลอง เครื่องมือการลาธิต มีความต้องการมากทุกด้าน ประเภทภาพถ่าย และห้องฉายภาพ มีความต้องการมากที่จะได้รับและใช้ในการสอน โทรทัศน์ โทรทัศน์วงจรปิด วีดีโอเทป (Video Tape) มีความต้องการในการสอนบาง ภาพยนตร์ ๘ ม.ม. ซรรมคา และชนิดรีเพทิตีฟ ลูป (Repetitive Loop) มีความจำเป็นบ้างทุกด้าน แคนน้อยกว่าเครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาชนิดอื่น
 ๓. การดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยยังขาดระเบียบการวันนิคชอบ ชาญนำ และการดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษาส่วนกลางซึ่งเป็นอุปสรรคในการให้บริการทางโสตทัศนศึกษา

^๑ ธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์, โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยานิพนธ์, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ปีการศึกษา ๒๕๑๑).

๕. ความต้องการคาบสถาศึกษาโดยกรรมของศูนย์โสตทัศนศึกษาตามโครงการ คือ เนื้ออาคาร ๒๔๓ ตารางเมตร ครัวเรือนสำนักงานและเครื่องมือโสตทัศนศึกษา รวม ๘๑ รายการ

ขี้ญี่ผู้ทำการวิจัยได้ขอเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานดังนี้ คือ

๑. การดำเนินงานโสตทัศนศึกษาส่วนคณะ ให้นำเครื่องมือ และวัสดุส่วนคณะ และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินงาน
๒. จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาเป็น ส่วนกลางเทียบเท่ากอง ขึ้นต่อสำนักงานอธิการบดี มีหน้าที่ เครื่องมือ และวัสดุส่วนกลาง